

2010:21

Kartläggning av exklusiva rätter

MISSIV

DATUM
2010-09-21
ERT DATUM
2010-03-04

DIARIENR
2010/46-5
ER BETECKNING
Fi2010/1345
(delvis)

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Uppdrag att kartlägga s.k. exklusiva rätter att vidareutnyttja handlingar

Regeringen gav den 4 mars 2010 Statskontoret i uppdrag att kartlägga så kallade exklusiva rätter att vidareutnyttja handlingar enligt direktivet om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet). I uppdraget ingick även att redovisa förhållanden som har betydelse för genomförandet av PSI-direktivet.

Statskontoret överlämnar härmed rapporten *Kartläggning av exklusiva rätter* (2010:21).

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Annika Nordlander Finn och utredare Petter Kockum Persson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Petter Kockum Persson

Innehåll

	Statskontorets uppdrag	7
1	Inledning	11
1.1	Bakgrund	11
1.2	Statskontorets uppdrag och avgränsningar	13
1.3	Metod och genomförande	14
1.3.1	Urval myndigheter under regeringen	15
1.3.2	Urval kommuner och landsting	16
2	Vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen	19
2.1	PSI-direktivet	19
2.2	Direktivets innehåll	19
2.3	Genomförandet av PSI-direktivet i svensk rätt	21
2.4	Vidareutnyttjande av handlingar i den förvaltningspolitiska propositionen	22
2.5	Lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen	24
2.6	Särskilt om villkor för vidareutnyttjande och exklusiva rätter	26
3	Ansvar och organisation för lag om vidareutnyttjande om handlingar från den offentliga förvaltningen	29
3.1	E-delegationens uppdrag att förbättra och samordna vidareutnyttjande av information	29
3.2	E-delegationens arbete och inriktning	30
4	Övriga frågor som framkommit under Statskontorets utredningsarbete	33
4.1	Förvaltningsrätt och främjandeinsatser som alternativ till tillsynsmyndighet	33
4.2	Tydlig gräns för vad som är myndigheters offentliga verksamhet och näringsverksamhet saknas	34

5	Kartläggningens resultat	37
5.1	Myndigheter som uppger att de beviljat exklusiva rättigheter	37
5.2	Myndigheter som uppger att de har licensavtal men som gör bedömningen att dessa inte är exklusiva.	38
5.3	Begränsad kännedom om PSI-direktivet och lagen om vidareutnyttjande	40
6	Statskontorets förslag och samlade bedömning	43
6.1	Arbete kvarstår när det gäller exklusiva rätter	43
6.2	Behov av ytterligare informationsinsatser	45
	Summary	47

Bilagor

1	Uppdraget	51
2	Statskontorets enkätutskick	53
3	Svar innehållande uppgifter om exklusiv rätt	57
4	Sammanställning enkätsvar PSI-uppdraget	69

Statskontorets uppdrag

PSI-direktivet syftar till att skapa förutsättningar för en europeisk informationsmarknad. Direktivet innehåller en uppsättning minimiregler för vidareutnyttjande av handlingar som finns hos offentliga myndigheter. Reglerna ska säkerställa *rättvisa*, *proportionella* och *icke-diskriminerande* villkor för vidareutnyttjande av handlingar.

Den 18 mars 2010 presenterade regeringen den förvaltningspolitiska propositionen (2009/10:175) Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt. I propositionen föreslogs bland annat en lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Den 3 juni 2010 utfärdades lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

Statskontoret har haft i uppdrag att kartlägga vilken utsträckning statliga och kommunala myndigheter beviljat sådana exklusiva rätter som avses i artikel 11 i PSI-direktivet. Kartläggningen ska enligt uppdraget omfatta ett urval av statliga och kommunala myndigheter som Statskontoret bestämmer. Statskontoret ska redovisa de beviljade ensamrätter som identifieras. I uppdraget ingick även att redovisa förhållanden som har betydelse för genomförandet av PSI-direktivet i Sverige.

För att kartlägga eventuella exklusiva rätter har Statskontoret skickat ut en enkät till 102 myndigheter och kommuner. För att få bättre förståelse för de tjänstemarknader som helt eller delvis bygger på offentligt insamlad information har Statskontoret i en inledande fas genomfört ett antal intervjuer med branschorganisationer som samlar dessa företag. Statskontoret har även genomfört intervjuer med enskilda företag som vidareutnyttjar handlingar från den offentliga sektorn.

Då liknande kartläggningar av exklusiva rätter gjorts i flera andra länder har Statskontoret genomfört en mindre internationell utblick. I detta arbete har vi även haft kontakt med konsulter som genomfört liknande undersökningar i bland annat Belgien, Danmark och Österrike.

Statskontoret har haft i uppdrag att genomföra en deskriptiv kartläggning av förekomsten av exklusiva rättigheter. Detta kartläggningsarbete är enligt Statskontorets uppfattning väsentligen skilt från ett tillsynsuppdrag. Statskontoret har därför inte gjort någon rättslig bedömning av om de arrangemang som myndigheterna redovisat i sina enkätsvar omfattas av artikel 11 i PSI-direktivet och huruvida de i sådana fall är tillåtna enligt undantagsreglerna i denna artikel.

Kartläggningens resultat

Kartläggningen visar att fem statliga myndigheter *Bokföringsnämnden, Lantmäteriverket, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket* och *Skatteverket* uppger att de har beviljat exklusiv rätt för en eller flera företag att vidareutnyttja myndigheternas handlingar. Även *Landstinget i Dalarna* uppger att de har beviljat en exklusiv rätt. Statskontorets enkät och intervjuer visar att det under det senaste året skett flera förändringar när det gäller att avveckla eventuella exklusiva rättigheter.

Statskontorets utgångspunkt är att samtliga myndigheter som tillsänts enkäten omfattas av lagen om vidareutnyttjande av handlingar. Undantaget är om hela eller delar av verksamheten träffas av några av de undantag som finns i lagen.

I svaren framkommer dock en annan bild. 39 procent av kommunerna svarar att de inte anser sig omfattas av lagförslaget. Det gäller även för 14 procent av landstingen och 10 procent av de statliga myndigheterna. Statskontoret kartläggning visar även att kännedomen om PSI-direktivet och lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn i flera avseenden är begränsad.

Kartläggningen visar dessutom att det finns oklarheter kring hur begreppet exklusiv rätt ska definieras. Utifrån de svar som framkommit i Statskontorets enkät kan vi konstatera att spännvidden är stor när det gäller hur de svarande uppfattar skillnaderna mellan å ena sidan licensavtal och å andra sidan exklusiva rättigheter.

Utifrån hur vissa licensavtalskonstruktioner beskrivits i enkätsvaren kan det ligga nära till hands att anta att dessa kan innebära att alla vidareutnyttjare inte får tillgång till handlingar på lika villkor. På sam-

ma sätt kan det bland enkätsvaren finnas exempel på myndigheter som valt att kalla förekommande licensavtal, koncessioner eller upphandling av varor och tjänster för exklusiva rätter.

Statskontorets slutsatser och förslag

Såväl enkäten som individuella samtal med myndigheter visar att det finns betydande osäkerhet kring hur begreppet exklusiv rätt ska tolkas. Statskontoret drar därför slutsatsen att det är angeläget att definiera begreppen licensavtal och exklusiv rätt samt att bistå både statliga och kommunala myndigheter i deras arbete med att utveckla icke-diskriminerande licensavtal.

Det ligger nära till hands att knyta ett sådant arbete till E-delegationens uppdrag att bedöma på vilka områden och för vilken typ av handlingar standardiserade licenser kan behövas och vilka frågor de bör reglera.

E-delegationen bör därför ha ansvar för arbetet att tydliggöra begreppet exklusiv rätt, beskriva hur det förhåller sig till andra former av vidareutnyttjande av handlingar. Detta bör göras genom att utarbeta skriftliga handledningar om och under vilka förutsättningar exklusiva rätter är tillåtna och licensavtal lämpliga. Enligt vår uppfattning bör delegationen samverka med Konkurrensverket i detta arbete.

Statskontoret anser även att E-delegationen bör ha en samordnande roll i arbetet att leda ytterligare informationsinsatser kring den nya lagen om vidareutnyttjande.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet) innehåller en uppsättning minimiregler för vidareutnyttjande av handlingar som finns hos offentliga myndigheter. Medlemsstaterna skulle införliva direktivet senast den 1 juli 2005.

Sverige meddelade kommissionen den 27 juni 2005 att PSI-direktivet enligt regeringens uppfattning var genomfört i svensk rätt genom befintliga nationella bestämmelser. Kommissionen har i formella underrättelser den 23 mars 2007 och den 17 oktober 2008 gjort gällande att Sverige inte på ett korrekt sätt införlivat direktivet. I departementspromemorian Vidareutnyttjande av handlingar – genomförande av PSI-direktivet (Ds 2009:44) lämnades förslag till hur PSI-direktivet på ett korrekt sätt kan genomföras i lag. Promemorian har remissbehandlats.

Den 18 mars 2010 presenterade regeringen den förvaltningspolitiska propositionen (2009/10:175) Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt. I propositionen föreslogs bland annat en lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Den 3 juni 2010 utfärdades lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

Lagen innehåller bestämmelser om villkoren för vidareutnyttjande av handlingar hos statliga och kommunala myndigheter. Lagen gäller också för vidareutnyttjande av handlingar hos de organ som anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), om handlingarna hör till den verksamhet som anges där, samt handlingar hos aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Dessa organ ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med myndigheter.

Samtidigt konstateras att det finns ett antal undantag för när lagen inte är tillämplig. Lagen gäller inte för handlingar som inte redan är tillgängliga genom lag eller annan författning eller för handlingar som enbart finns i myndighetens kommersiella affärsverksamhet. Den omfattar heller inte t.ex. handlingar till vilka tredje man har upphovsrätten. Slutligen gäller lagen inte handlingar hos utbildnings-, forsknings- eller kulturinstitutioner.

I artikel 11 i PSI-direktivet anges att alla potentiella marknadsaktörer ska kunna vidareutnyttja handlingar, även om en eller flera marknadsaktörer redan utnyttjar förädlade produkter som bygger på dessa handlingar. Särskilt gäller att kontrakt eller andra avtal mellan de offentliga myndigheter hos vilka handlingarna finns och tredje man som huvudregel inte får innehålla något beviljande av ensamrätt.

I 10 § lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen anges att en myndighet inte får bevilja någon en exklusiv rätt att vidareutnyttja handlingar, utom när det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse.

Enligt en tidigare övergångsbestämmelse i direktivet skulle alla befintliga exklusiva avtal upphöra senast den 31 december 2008.

Förekomsten av exklusiva avtal eller ensamrätter bland svenska statliga och kommunala myndigheter har inte kartlagts systematiskt. Mot bakgrund av att den tidpunkt då befintliga exklusiva avtal enligt direktivet skulle ha upphört har passerats har regeringen gjort bedömningen att det är angeläget att kartlägga förekomsten av exklusiva rätter.

1.2 Statskontorets uppdrag och avgränsningar

Statskontoret har haft i uppdrag att kartlägga vilken utsträckning statliga och kommunala myndigheter beviljat sådana ensamrätter som avses i artikel 11 i PSI-direktivet.¹

Kartläggningen ska enligt uppdraget omfatta ett urval av statliga och kommunala myndigheter som Statskontoret bestämmer. Statskontoret ska redovisa vilka överväganden som gjorts vid urvalet. Dessa överväganden redovisas i avsnitt 1.3.1 och 1.3.2.

Statskontoret ska enligt uppdraget redovisa de beviljade ensamrätter som identifieras. För varje identifierad ensamrätt ska redovisas

- Vilken myndighet eller kommun som beviljat ensamrätten
- Vilken information som ensamrätten avser
- Vilka vidareutnyttjanden som ensamrätten avser
- Villkor i övrigt, t.ex. avgiftsuttag
- På vilken tid ensamrätten är beviljad
- Den beviljande myndighetens bedömning av om ensamrätten är förenlig med den föreslagna lagbestämmelsen

Om Statskontoret i övrigt upptäcker förhållanden som har betydelse för genomförandet av PSI-direktivet i Sverige, och för om myndigheterna idag lever upp till direktivets krav ska dessa förhållanden redovisas.

Det bör framhållas att Statskontoret har haft i uppdrag att genomföra en deskriptiv kartläggning av förekomsten av exklusiva rätter. Detta kartläggningsarbete är enligt Statskontorets uppfattning väsentligen skilt från ett tillsynsuppdrag. Statskontoret har sålunda inte gjort någon rättslig bedömning av om de arrangemang som myndigheterna redo-

¹ Statskontoret fick detta uppdrag före lagrådsremissen om vidareutnyttjande av offentliga handlingar i offentlig förvaltning presenterades. Vid detta tillfälle användes uttrycket ensamrätter. I lagrådsremissen, och sedermera även i den förvaltningspolitiska propositionen, kallas dessa ensamrätter istället exklusiva rätter. I denna rapport används hädanefter begreppet exklusiv rätt.

visat i sina enkätsvar omfattas av artikel 11 i PSI-direktivet och huruvida de i sådana fall är tillåtna enligt undantagsreglerna i denna artikel.

Statskontoret har i detta uppdrag samrått med Delegationen för e-förvaltning (Fi 2009:01). Samrådet har bestått i att E-delegationen löpande har fått ta del av Statskontorets underlag, analys och slutsatser. Däremot svarar Statskontoret ensamt för slutsatser och förslag.

1.3 Metod och genomförande

Statskontorets arbete har bedrivits i ett antal faser. För att få bättre förståelse för de tjänstemarknader som helt eller delvis bygger på offentligt insamlad information har Statskontoret i en inledande fas genomfört ett antal intervjuer med branschorganisationer (såsom PSI Alliance och Swedma) som samlar dessa företag. Statskontoret har även genomfört intervjuer med enskilda företag som vidareutnyttjar handlingar från den offentliga sektorn.

Eftersom liknade inventeringar av exklusiva rätter gjorts i flera andra länder har Statskontoret genomfört en mindre internationell utblick. I detta arbete har vi även haft kontakt med konsulter som genomfört liknande undersökningar i bland annat Belgien, Danmark och Österrike.

Parallellt med detta arbete har vi studerat svenska och internationella rapporter som berör frågan om offentligt insamlad information. Vi har även fört samtal med enskilda myndigheter som innehar stora informationsresurser, för att få bättre förståelse för de praktiska förutsättningarna för att tillhandahålla information till vidareutnyttjare.

Vi har även intervjuat svenska myndigheter som kan förväntas ha särskild kunskap och förståelse när det gäller förutsättningarna att implementera PSI-direktivet såsom Konkurrensverket och E-delegationen.

I syfte att få en uppfattning om det generella kunskapsläget om direktivet och om lagen om vidareutnyttjande av handlingar har även frågor av mer allmän karaktär ställts.

Vid sidan av den centrala frågan om förekomsten av exklusiva rätter har de olika myndigheterna även fått svara på frågor om det alls förekommer licensavtal eller andra avtal för vidareutnyttjande av myndighetsinformation. Eftersom det föreligger en viss osäkerhet kring vilka arrangemang som omfattas av förbudet i artikel 11 i PSI-direktivet har respondenterna uppmanats att själva redovisa sina bedömningar i denna fråga.

Resultatet av ovanstående arbete har legat till grund för den enkät som skickades till 102 mottagare den 19 april 2010. En förteckning på samtliga mottagare finns i bilaga 4. Mottagarna fick 5 veckor på sig att besvara enkäten. Totalt svarade 74 procent av mottagarna på enkäten. Andelen svar från statliga myndigheter var 97 procent. För landstingen var svarsandelen 70 procent. När det gäller primärkommuner var svarsandelen 61 procent.

Utformningen av enkäten har till viss del utgått från de enkäter som använts vid liknande kartläggningar i andra europeiska länder.

Intervjumaterialet och analysen av tidigare rapporter som rör PSI-direktivet och förutsättningarna att vidareutnyttja offentligt insamlad information ligger tillsammans med resultatet av enkäten till grund för Statskontorets slutsatser och förslag.

Rapporten har författats av en projektgrupp bestående av Petter Kockum Persson (projektledare), Pia Bergdahl, Erik Magnusson och Jörgen Lindström. Generaldirektörssekreterare Katarina Hjälmheden har ansvarat för utskick och sammanställning av enkätundersökningen.

Våra resultat har kvalitetssäkrats av en referensgrupp bestående av verksamjurist Jonas Widell och utredare Viveka Karlestrand. Doktoranden i rättsinformatik, juris kandidat, Daniel Westman, har läst och kommenterat enkätutskick samt slutrapporten.

1.3.1 Urval myndigheter under regeringen

Statskontoret har gjort en inventering av vilka myndigheter under regeringen som bedöms ha en verksamhet som i relativt hög grad innefattar produktion och framställning av information som går att vidareutnyttja.

Som underlag för detta urval utgick Statskontoret bland annat från promemorian *Budgetära konsekvenser av genomförande av PSI-direktivets avgiftsregler* (Fi2009/3196/SF), i vilken en kartläggning presenteras av de myndigheter som av respektive departement bedömts omfattas av PSI-direktivet.

Sedan finansdepartementets promemoria publicerats har ett antal förändringar skett i myndighetsstrukturen. Trafikverket skapades 1 april 2010 och Institutet för tillväxtpolitiska studier har upphört och verksamheten har tillsammans med Glesbygdsverket övergått till myndigheten Tillväxtanalys. Med undantag för dessa förändringar bedöms de myndigheter som presenterades i promemorian även vara relevanta för Statskontorets kartläggning.

Av de kartlagda myndigheterna konstaterades att 18 hade avgiftsintäkter som kunde härledas till verksamhet som avser vidareutnyttjande av information. Emellertid, vilket också framhålls i promemorian, är det i många fall svårt att urskilja vilka intäkter som hänför sig till den typ av informationsresurser som avses i PSI-direktivet. Således har Statskontoret även tagit hänsyn till andra faktorer vid urvalet av statliga myndigheter.

Till exempel förekommer myndigheter som inte tar ut avgifter för offentlig information. Även andra erfarenheter från verksamheter som vidareutnyttjar offentlig information gör att vi har bedömt det som relevant att ta med myndigheter som inte utmärkte sig i undersökningen i promemorian. Den lista med myndigheter under regeringen som omfattades av promemorian har därmed kompletterats av ett antal myndigheter som Statskontoret ansett bör omfattas av kartläggningen.

1.3.2 Urval kommuner och landsting

Som framgått ovan omfattar lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen även kommuner och landsting. Jämfört med statliga myndigheter är det för de kommunala myndigheterna svårare att på förhand bedöma i vilka verksamheter det finns information som kan vidareutnyttjas.

För att underlätta identifieringen av sådan verksamhet, och för att hitta parametrar som kan användas för urval av kommuner samt landsting till enkäten, har Statskontoret fört en dialog med de organisationer som kan förväntas ha överblick i denna fråga.

I detta syfte har vi genomfört intervjuer såväl med arbetsgivar- och intresseorganisationen Sveriges kommuner och landsting (SKL), som med branschorganisationen PSI Alliance. Statskontoret har också internt en kommunalekonomisk grupp som har bistått arbetet med kunskap kring kommunal organisation och hur enkäten bör utformas för att kunna ge en samlad inventering av möjliga exklusiva rätter i kommuner och landsting.

En första förutsättning för att det alls ska kunna förekomma exklusiva rätter i den mening som här är aktuell är att det finns någon information som är intressant för vidareutnyttjande. De diskussioner som förts med branschföreträdare har primärt handlat om kommunerna och gett vid handen att det inom den kommunala sektorn sannolikt bara finns ett mindre antal sådana områden.

De områden som framför allt har nämnts är information på miljö- och fastighetsområdet samt geografisk information. Andra områden som identifierats är fritt val inom skola och barnomsorg samt olika typer av tillstånd till exempel avseende livsmedelshantering och bygglov. Det kan emellertid inte uteslutas att det finns handlingar som vidareutnyttjas, och därmed också möjligen exklusiva rätter, även inom andra områden.

Den övergripande slutsatsen måste därför bli att det är svårt att ha någon säker och heltäckande uppfattning om vilka verksamhetsområden i kommunerna som i praktiken berörs av direktivet.

Ett viktigt skäl till denna osäkerhet är att kommunerna är heterogena. Den verksamhet de bedriver är visserligen till stor del lagstadgad och obligatorisk men exakt hur den bedrivs och i vilken grad och form information tas fram är i stor utsträckning upp till den enskilda kommunen.

Utifrån den diskussion som förts ovan har egentligen bara en grupp av kommuner kunnat identifieras som särskilt intressant. Det handlar om större kommuner och slutsatsen baseras huvudsakligen på antagandet att det inom dessa finns stora mängder information – egentligen oavsett område – och att det därför kan vara relativt resurseffektivt för en extern aktör att vidareutnyttja information från just sådana kommuner.

I övrigt har inga särskilda grupper av kommuner eller några specifika parametrar kunnat identifieras som särskilt relevanta för urvalet.

För att åstadkomma en geografisk spridning har de befolkningsmässigt största kommunerna valts ut, med bivillkoret att bara en kommun per län inkluderats.² I gruppen förortskommuner finns bara kommuner från fem olika län och i denna grupp har därför två kommuner från vardera Stockholms respektive Västra Götalands län inkluderats. I övriga kommungrupper finns dock mer än sju län representerade och då har följderna blivit att några län inte fått med någon kommun ur den kommungruppen. I det totala urvalet är rikets samtliga län representerade med minst en kommun.

Som framgår ovan har de inledande diskussionerna kring urval mycket handlat om kommuner. Statskontoret bedömer dock att motsvarande resonemang kan tillämpas avseende landsting. Inte heller avseende dessa har alltså några specifika faktorer identifierats som särskilt kan ligga till grund för urvalet, utom möjligen storleken. Av detta skäl har helt enkelt de tio största (i termer av antalet anställda) landstingen valts ut att ingå i enkäten. Efter detta har också en bedömning gjorts av i vilken utsträckning urvalet ger en geografisk spridning och det har bedömts att denna är tillräckligt god.

² Här har det underlag som använts hämtats från Sveriges kommuner och landsting. Se <http://www.skl.se/web/Kommungruppsindelning.aspx>, läst 2010-04-07.

2 Vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen

2.1 PSI-direktivet

PSI-direktivet syftar till att skapa förutsättningar för en europeisk informationsmarknad. Direktivet innehåller en uppsättning minimiregler för vidareutnyttjande av handlingar som finns hos offentliga myndigheter. Reglerna ska säkerställa *rättvisa, proportionella* och *icke-diskriminerande* villkor för vidareutnyttjande av handlingar.

2.2 Direktivets innehåll

Direktivet är tillämpligt på handlingar som finns hos myndigheter och vissa andra organ som fullgör offentliga uppgifter eller finansieras av allmänna medel. Direktivets handlingsbegrepp omfattar både pappershandlingar och handlingar i elektronisk form.

De rättsliga förutsättningarna för tillgången till handlingar påverkas inte av direktivet utan regleras av medlemsstaternas nationella lagstiftning. Detsamma gäller bestämmelser om när det överhuvudtaget är tillåtet att vidareutnyttja handlingar. Nationella integritetsskyddsbestämmelser påverkas inte heller av direktivet. Dessutom ska de skyldigheter som åläggs enligt direktivet inte tillämpas om de är oförenliga med bestämmelser i internationella överenskommelser om skydd för immateriella rättigheter.

I artikel 4 uppställs en tidsfrist för behandling av en begäran om vidareutnyttjande och ett krav på att en sådan begäran ska kunna behandlas på elektronisk väg. Vidare ställs vissa krav på beslutsmotivering och överklagandehänvisning. I artikel 5 föreskrivs att handlingar ska göras tillgängliga i befintliga format och språkversioner. De ska göras tillgängliga på elektronisk väg, när det är möjligt och lämpligt.

I artikel 6 föreskrivs ett tak för avgiftsintäkter, när avgifter tas ut för leverans och vidareutnyttjande av handlingar. Intäkterna får inte över-

stiga kostnaderna för insamling, framställning, reproduktion och spridning av handlingarna, inklusive en rimlig avkastning på investeringar. I artikel 7 finns bestämmelser som anger att avgifter och villkor ska fastställas i förväg och offentliggöras samt att det ska finnas information om hur beslut kan överprövas.

Om myndigheterna ställer upp villkor för vidareutnyttjande ska dessa enligt artikel 8 omfatta relevanta frågor. Vidare får villkoren inte i onödan begränsa möjligheterna till vidareutnyttjande och inte begränsa konkurrensen. Vidare får licenser användas. Artikel 9 innehåller bestämmelser om att det ska finnas praktiska arrangemang som underlättar sökning efter handlingar.

Av särskild betydelse för denna rapport är artiklarna 10 och 11 som slår fast kravet på icke-diskriminering och konkurrensneutral behandling av olika vidareutnyttjanden av handlingar. Mellan dessa artiklar finns ett starkt sakligt samband.

I artikel 10 föreskrivs att alla villkor för vidareutnyttjande av handlingar ska vara icke-diskriminerande för jämförbara kategorier av vidareutnyttjande. Om handlingar vidareutnyttjas av en offentlig myndighet som utgångsmaterial för dess kommersiella verksamhet, som inte ryms inom myndighetens offentliga verksamhet, ska samma avgifter och andra villkor för tillhandahållande av handlingarna tillämpas för den verksamheten som för andra användare.

I artikel 11 föreskrivs att alla potentiella marknadsaktörer ska kunna vidareutnyttja handlingar, även om en eller flera marknadsaktörer redan utnyttjar förädlade produkter som bygger på dessa handlingar. Kontrakt eller andra avtal mellan de offentliga myndigheter hos vilka handlingarna finns och tredje man får inte innehålla något beviljande av ensamrätt.

Om en ensamrätt emellertid bedöms vara nödvändig för tillhandahållandet av en tjänst av allmänt intresse, ska giltigheten av skälet till att en sådan ensamrätt medges prövas regelbundet och under alla omständigheter vart tredje år. De exklusiva avtal som ingås efter det att detta direktiv har trätt i kraft ska vara öppna för insyn och göras tillgängliga för allmänheten.

Befintliga exklusiva avtal som inte omfattas av undantaget i punkt 2 ska upphöra att gälla när kontraktet löper ut eller under alla omständigheter skulle de senast ha löpt ut den 31 december 2008.

I maj 2009 publicerade Europeiska kommissionen i enlighet med direktivets artikel 13 en första utvärdering av direktivet (Vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn: översyn av direktiv 2003/98/EG, KOM (2009) 212 slutlig). I rapporten föreslås inga förändringar av direktivet.

2.3 Genomförandet av PSI-direktivet i svensk rätt

Regeringen meddelade Europeiska kommissionen den 27 juni 2005 att PSI-direktivet, enligt regeringens uppfattning, var genomfört i svensk rätt genom befintliga nationella bestämmelser (dnr Fi2005/3387).

I en formell underrättelse den 23 mars 2007 gjorde emellertid Europeiska kommissionen gällande att Sverige underlåtit att införa lagbestämmelser och vidta andra åtgärder, alternativt underlåtit att anpassa befintliga lagbestämmelser eller åtgärder, med anledning av PSI-direktivet.

Kommissionen gjorde också gällande att Sverige behållit förvaltnings- och avtalspraxis som står i strid med direktivet. Kommissionen ansåg därför att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet. Detta gällde främst införlivandet av artiklarna 2, 4, 6, 7, 8 och 10 med nationell lagstiftning.

Den 1 april 2008 trädde förordningen (2008:31) om villkor vid vidareutnyttjande av information från statliga myndigheter (PSI-förordningen) i kraft. Syftet med denna förordning var att genomföra PSI-direktivet i författningsform.

Kommissionen har därefter i en formell underrättelse den 17 oktober 2008 med åberopande av tidigare översänd formell underrättelse av den 23 mars 2007, gjort gällande att Sverige på ett ofullständigt och felaktigt sätt införlivat PSI-direktivet i nationell rätt. I huvudsak anför-

de kommissionen att de svenska införlivandeåtgärderna visade brister i tydlighet, exakthet och obestridligt bindande verkan och att de inte garanterar att vare sig målen eller de skyldigheter som fastställs i direktivet uppfylls på ett fullständigt sätt.

För att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet i svensk rätt tillsatte regeringen genom beslut den 4 december 2008 en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med uppgift att utreda hur ett korrekt genomförande av direktivet kunde säkerställas. Arbetsgruppen skulle enligt sitt uppdrag lämna förslag till en ny lag och föreslå nödvändiga ändringar i gällande lagar och förordningar. Arbetsgruppen ansvarade för att departementen skulle inventera regelverken inom sina ansvarsområden, bedöma vilka myndigheter som berörs av PSI-direktivet och lämna förslag om författningsändringar. Arbetsgruppen redovisade sitt uppdrag i två rapporter. I en första rapport, som lämnades den 1 april 2009, redovisades budgetära konsekvenser av PSI-direktivets avgiftsbestämmelser (dnr Fi2009/3196). Arbetsgruppens slutrapport lämnades den 30 juni 2009 (dnr Fi2009/4998).

Den 18 mars 2010 presenterade regeringen den förvaltningspolitiska propositionen (2009/10:175) Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt. I propositionen föreslås bland annat en lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn, genom vilken genomförandet av PSI-direktivet implementeras i svensk rätt.

Den 3 juni 2010 utfärdades lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Samtidigt upphörde förordningen om villkor vid vidareutnyttjande av information från statliga myndigheter att gälla.

2.4 Vidareutnyttjande av handlingar i den förvaltningspolitiska propositionen

Regeringen har i den förvaltningspolitiska propositionen (2009/10:175) Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt konstateras att informationshantering är en central verksamhet i förvaltningen där statliga och kommunala myndigheter samlar in, framställer och reproducerar information för att fullgöra sina offentliga åtaganden.

I propositionen ges exempel på myndigheter som har informationsförsörjning som huvuduppgift. Dessa var bland annat Lantmäteriet, Bolagsverket och Statistiska centralbyrån. I dessa fall är det myndighetens centrala uppgift att se till att viss information finns tillgänglig i samhället. Skälet är att riksdag och regering bedömt att det är ett offentligt åtagande att förse samhället med denna information. För andra myndigheter konstateras att informationen är en biprodukt från ärendehandläggningen. Detta gäller t.ex. Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. För dessa myndigheter är huvuduppgiften att handlägga vissa ärenden, men den information som genereras i denna handläggning kan ha ett värde för samhället i övrigt.

Regeringen slår fast att den information som framställs eller samlas in i den offentliga sektorn är en samhällsresurs som är gemensam för statliga och kommunala myndigheter och samhället i övrigt. Information hos en statlig eller kommunal myndighet kan vara till nytta i en annan myndighets verksamhet. Information som samlas in eller framställs av myndigheter har ofta användningsområden för aktörer utanför den offentliga förvaltningen.

Genom att förädla, sammanställa och på andra sätt använda information kan sådana aktörer skapa nya kommersiella och ideella tjänster och därmed ge förutsättningar för samhället att tillgodogöra sig det värde informationen kan ha när den används för andra ändamål än myndigheternas egen verksamhet. All information som finns hos myndigheter kan potentiellt ha nya användningsområden. Det går därför enligt regeringens bedömning inte att generellt förutse vilken information som kan vara aktuell för vidareutnyttjande.

En förutsättning för vidareutnyttjande är att informationen är offentlig och att användningen inte innebär ett intrång i skyddet för den personliga integriteten.

Möjligheterna att få tillgång till, att bearbeta och att sprida förvaltningens information är enligt regeringens bedömning centrala för förvaltningens legitimitet och dess demokratiska förankring. Utöver insyn och kontroll över offentlig verksamhet, kan medborgare och organisationer använda informationen för sin egen kunskapsbygg-

nad, som underlag för deltagande i det offentliga samtalet och i formella politiska processer.

Information från myndigheter kan också användas som underlag för att fatta väl avvägda beslut när det gäller individuella val som rör det allmännas tjänster, t.ex. välfärdsval. Offentligt insamlad information kan därför enligt propositionen bidra till att stärka människors självstyre och förbättra förutsättningarna för utövandet av medborgerliga rättigheter.

Enligt propositionen är det därför viktigt att främja återanvändning av information från statliga och kommunala myndigheter för både kommersiella och ideella ändamål. Både företagens och det civila samhällets användning av information och utveckling av nya tjänster för medborgare och företag bör främjas och stödjas.

Myndigheterna bör vidare mer aktivt verka för att deras information vidareutnyttjas av aktörer utanför förvaltningen. Information bör i så stor utsträckning som möjligt göras tillgänglig i elektronisk form i standardiserade format för att ge bästa förutsättningar för vidareutnyttjande. Propositionen konstaterar slutligen att det kan vara värdefullt för vidareutnyttjare att få tillgång till information i en obearbetad form.

2.5 Lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen

Syftet med lagen är att främja utvecklingen av en informationsmarknad genom att underlätta enskildas användning av handlingar som tillhandahålls av myndigheter. Lagen innehåller bestämmelser som ska förhindra att myndigheter beslutar om sådana villkor för hur handlingar får användas som begränsar konkurrensen.

Lagen innehåller bestämmelser om villkor för att få vidareutnyttja handlingar hos statliga och kommunala myndigheter. Lagen gäller också för vidareutnyttjande av handlingar hos de organ som anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), om handlingarna

hör till den verksamhet som anges där, samt handlingar hos aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Dessa organ ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med myndigheter.

Lagen tillämpas inte i vissa uppräknade situationer. Exempelvis gäller lagen inte för handlingar hos utbildnings- eller forskningsinstitutioner eller kulturinstitutioner. Lagen gäller heller inte för handlingar som en myndighet tillhandahåller en annan myndighet, utom när det framgår att handlingarna ska användas i affärsverksamhet.

Lagen gäller inte heller för handlingar som en myndighet tillhandahåller i sin affärsverksamhet. Lagen gäller heller inte för handlingar till vilka tredje man innehar rätt enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära eller konstnärliga verk. Lagen påverkar inte heller utövan- det av sådan ensamrätt som följer av varumärkeslagen (1960:644), patentlagen (1967:837), mönsterskyddslagen (1970:485), firmalagen (1974:156), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halv- ledarprodukter eller växtförädlarrättslagen (1997:306).

Lagen innehåller ett antal definitioner. Enligt lagen avses med handling detsamma som 2 kap. 3 § första stycket, första meningen i tryckfrihets- förordningen. Med vidareutnyttjande avses användning av handlingar för andra ändamål än det ursprungliga ändamål för vilket handlingarna behandlas av en myndighet.

Om en myndighet får ta ut avgifter för vidareutnyttjande, får de samlade intäkterna från sådana avgifter tillsammans med de samlade intäkterna från avgifter för handlingar som myndigheten tillhandahåller enligt lagen inte överstiga de totala kostnaderna för insamling, fram- ställning, reproduktion och spridning av handlingarna, inklusive en rimlig avkastning på investeringar. Om en myndighet vidareutnyttjar handlingar i sin affärsverksamhet ska samma avgifter och andra villkor för tillhandahållande av handlingarna tillämpas för denna verksamhet som för andra som vidareutnyttjar handlingar.

I lagen finns paragrafer som reglerar myndigheternas möjligheter att avslå en begäran om vidareutnyttjande. Ett beslut om avslag på en sådan begäran ska innehålla de skäl som har bestämt utgången i

ärendet. I lagens 15 § regleras dessutom förutsättningarna att överklaga ett beslut. Här framgår att beslut av en annan myndighet än regeringen, Högsta domstolen, Regeringsrätten eller Riksdagens ombudsmän får överklagas hos förvaltningsdomstol.

2.6 Särskilt om villkor för vidareutnyttjande och exklusiva rätter

Av 8 § lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen framgår att villkor för vidareutnyttjande ska vara relevanta och icke-diskriminerande för jämförbara kategorier av vidareutnyttjare. Villkoren får inte i onödan begränsa möjligheterna till vidareutnyttjande.

Villkor för vidareutnyttjande av myndighetshandlingar uppställs normalt i ett licensavtal. En förutsättning för att en fysisk eller juridisk person ska behöva ingå ett licensavtal som reglerar vidareanvändningen av handlingar är att dessa omfattas av upphovsrätt eller så kallad närstående rätt enligt upphovsrättslagen och att vidareanvändning inte kan ske enligt de regler om fritt utnyttjande av vissa myndighetshandlingar som finns i upphovsrättslagen.

Villkor för vidareutnyttjande kan emellertid ibland uppställas även för utnyttjande av andra handlingar, till exempel som villkor för att en myndighet ska ge tillgång till handlingarna på ett sätt som går utöver myndighetens skyldighet enligt offentlighetsprincipen. Myndigheter kräver t.ex. ibland att den som önskar ta del av handlingar i elektronisk form ingår ett avtal som bl.a. reglerar vidareanvändningen. Beteckningen licensavtal används ibland – något oprecist – även för denna typ av avtal. Ett licensavtal kan vara exklusivt eller icke-exklusivt.

I lagens 10 § framgår att en myndighet inte får bevilja någon en exklusiv rätt att vidareutnyttja handlingar, utom när det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse. Om en sådan exklusiv rätt beviljas får det ske högst tre år i taget och den exklusiva rätten ska offentliggöras.

Statskontoret noterar att ordalydelsen 10 § inte helt motsvarar ordalydelsen i artikel 11 i PSI-direktivet. Exempelvis saknas i den svenska lagtexten artikelns inledande mening som anger att alla potentiella marknadsaktörer ska kunna vidareutnyttja handlingar även om en eller flera marknadsaktörer redan utnyttjar förädlade produkter som bygger på dessa handlingar. I enlighet med den EU-rättsliga principen om så kallad direktivkonform tolkning ska den svenska lagen ändå tolkas mot bakgrund av direktivet.

Med direktivkonform tolkning avses att den nationella domstolen är skyldig att i den utsträckning det är möjligt tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte för att uppnå det resultat som avses i direktivet.

Under utredningsarbetets gång har det framkommit att det i andra europeiska länder förekommit svårigheter att bedöma vilka beteenden som omfattas av direktivets artikel 11. En grundläggande frågeställning är om artikeln endast tar sikte på exklusiva arrangemang som är rättsligt förpliktigande för en myndighet (genom författning eller avtal) eller om den också tar sikte på de facto exklusivitet som följer av myndighetens beteende. I sammanhanget kan det noteras att den engelska språkversionen av direktivet talar om "exclusive arrangements" och "contract and other arrangements", inte bara "exklusiva avtal" och "kontrakt och andra avtal".

Om myndigheten ställer långtgående krav på till exempel ekonomisk ställning hos vidareutnyttjaren skulle situationer kunna uppstå där det de facto endast blir en aktör som får vidareutnyttja offentligt insamlad information. Det är oklart huruvida ett sådant beteende kan angripas med stöd av direktivets reglering.

I ett brev från EU-kommissionens direktorat för informationssamhälle från 2008 görs en tolkning som använts i tidigare europeiska kartläggningar av förekomsten av exklusiva rätter. I brevet framhålls, mot bakgrund av direktivets syfte, att alla avtal eller åtgärder som förhindrar en offentlig myndighet att garantera alla aktörer lika tillgång till information är att betrakta som en exklusiv rätt.³ Denna tolkning inne-

³http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/docs/pdfs/other_activities/luis_presentation.pdf

bär att en exklusiv rätt kan föreligga även om vidareanvändningen inte är begränsad till *en* aktör. En exklusiv rätt kan vidare anses föreligga även om myndigheten inte har tecknat ett *avtal* om exklusivitet.

EU-kommissionens brev ger uttryck för kommissionens egen tolkning av direktivet. Auktoritativ rättspraxis från EU-domstolen saknas emellertid fortfarande. Det som rättsligt talar för kommissionens tolkning är framför allt direktivets syfte att främja vidareanvändning och artikel 11:s samband med artikel 10:s regler om icke-diskriminering. En tolkning som innebär att endast rättsligt reglerad exklusivitet omfattas av förbudet kan därför framstå som aningen formalistisk. Emot kommissionens tolkning talar framför allt det faktum att artikeln uttryckligt förbjuder ”beviljande” av ensamrätt, en formulering som i sig antyder att det krävs en aktiv handling från myndighetens sida.

3 Ansvar och organisation för lag om vidareutnyttjande om handlingar från den offentliga förvaltningen

3.1 E-delegationens uppdrag att förbättra och samordna vidareutnyttjande av information

Den 25 mars 2010 fick E-delegationen i uppdrag (dir. 2010:32) att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

I sitt arbete för att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information ska delegationen verka för erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning om goda exempel på hur information kan tillhandahållas.

Delegationen ska även undersöka hur information praktiskt och tekniskt kan tillhandahållas för automatiserade uttag i de fall uttag i sådan form är tillåtet och den berörda myndigheten har bedömt att utlämnande av informationen i elektronisk form är lämpligt. Delegationen ska i detta arbete särskilt uppmärksamma behovet av skydd för den personliga integriteten.

I PSI-direktivets artikel 8.2 anges att myndigheterna ska uppmuntras att använda standardiserade licenser. Delegationen ska bedöma på vilka områden och för vilken typ av handlingar sådana standardiserade licenser kan behövas och vilka frågor de bör reglera. Om Delegationen bedömer att det behövs ska de även i samråd med berörda myndigheter utarbeta sådana standardiserade licenser och föreslå hur dessa ska hanteras i framtiden.

Utöver ovanstående ska Delegationen bland annat:

- verka för att myndigheterna på ett ändamålsenligt sätt informerar om vilka handlingar som finns hos myndigheten och som tillhandahålls för vidareutnyttjande,
- utveckla former för att tillgängliggöra informationen om handlingar för vidareutnyttjande i en samlad form, t.ex. på en gemensam webbplats. Delegationen ska i detta arbete säkerställa att skyddet för den personliga integriteten kan upprätthållas,
- uppmärksamma förutsättningarna för mindre och nyetablerade företag att få tillträde till marknaden för offentlig information samt
- följa utvecklingen på området och bedöma behovet av ytterligare förvaltningsgemensamma insatser. Delegationen ska även utreda om någon myndighet behöver ges stödjande, vägledande, samordnande eller andra uppgifter på området.

3.2 E-delegationens arbete och inriktning

Statskontoret har vid två tillfällen under våren och sommaren 2010 intervjuat E-delegationen om deras arbete när det gäller att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

Av särskilt intresse i dessa diskussioner har varit hur delegationen ämnar prioritera bland de olika delar som lagen om vidareutnyttjande innehåller.

Intervjuerna med delegationen har även behandlat med vilka instrument E-delegationen kommer att arbeta för att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

Statskontoret kan konstatera att E-delegationens arbete ännu är i sin linda och att delegationen i nuläget saknar en uttalad färdplan för PSI-arbetet. E-delegationen har dock i våra samtal presenterat utkast till hur de avser arbeta med PSI-frågorna.

Delegationen avser till exempel att genomföra möten med ett antal myndigheter, kommuner, branschföreträdare, intresseorganisationer

samt andra aktörer inom näringslivet som kan beröras av PSI-direktivet med syfte att samla in fakta för att få beskrivet de olika utmaningar som kan finnas och bedöma om speciella åtgärder behöver vidtas. Dessa möten ska genomföras under hösten 2010 och erfarenheter från dessa kommer att presenteras i det delbetänkande delegationen ska presentera i mars 2011.

Delegationen har på sin webbplats presenterat en PSI-sammanställning och där publiceras länkar till den information som olika myndigheter idag tillgängliggör eller i en framtid kommer att tillgängliggöra. Genom att använda länken nås respektive myndighets webb och den sida där informationen finns publicerad och eventuella villkor för vidareutnyttjande av informationen står att finna. Detta för att verka för kunskaps-spridning om goda exempel på hur information kan tillhandahållas.

Delegationen har även framhållit att de inledningsvis kommer att prioritera frågor som rör tillgänglighet till information som kan vidareutnyttjas och gränssnitt för automatiserade uttag av densamma. Vi uppfattar det som att frågor som rör till exempel marknadsdiskriminerande avtal, förekomsten av exklusiva rättigheter kan komma att behandlas i ett senare skede.

Ett av de instrument som delegationen inledningsvis ämnar arbeta med när det gäller att främja och samordna förutsättningar för vidareutnyttjande av information är att använda E-delegationens arbetsgrupp för spridandet av goda exempel.⁴ En konsekvens av denna arbetsgrupps sammansättning är att flera av de myndigheter som i promemorian *Budgetära konsekvenser av genomförande av PSI-direktivets avgiftsregler* (Fi2009/3196/SF) har bedömts innehålla data som kan vidareutnyttjas inte kommer att finnas representerade i detta sammanhang. Exempelvis saknas Fiskeriverket, Patent- och registreringsverket, SMHI, Statistiska Centralbyrån och Trafikverket.

⁴ E-delegationens arbetsgrupp består av följande myndigheter och organisationer: Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Centrala Studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Jordbruksverket, Kammarkollegiet, Lantmäteriet, Migrationsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Pensionsmyndigheten, Riksarkivet, Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Tillväxtverket, Tullverket, Transportstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting.

Delegationen anser dock att detta inte innebär att någon myndighet kommer att stängas ute från detta arbete. Däremot kommer Delegationens arbete med vidareutnyttjande av offentligt insamlad information ta avstamp i deras arbetsgrupp och de myndigheter som finns representerade i denna.

4 Övriga frågor som framkommit under Statskontorets utredningsarbete

I de intervjuer som Statskontoret genomfört med myndigheter och branschorganisationer som berörs av lagen om vidareutnyttjande av handlingar har det framkommit förhållanden som enligt vår uppfattning påvekar det svenska genomförandet av PSI-direktivet.

Exempel på sådana frågor är huruvida regeringen bör etablera en särskild tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över lagen om vidareutnyttjande. Den andra frågan rör gränssnittet mellan myndigheternas offentliga uppdrag och deras affärsverksamhet, något som påverkar vilken information som görs tillgängligt för vidareutnyttjande.

4.1 Förvaltningsrätt och främjandeinsatser som alternativ till tillsynsmyndighet

Branschaktörer som Statskontoret intervjuat inom ramen för detta uppdrag har pekat på behovet av att inrätta en särskild myndighet som utövar tillsyn enligt lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Flera instanser gav uttryck för liknande uppfattningar under remissbehandlingen av promemorian Vidareutnyttjande av handlingar – genomförande av PSI-direktivet (Ds 2009:44).

Ett argument som anförts från flera marknadsaktörer för inrättandet av en särskild tillsynsfunktion för lagen om vidareutnyttjande är att de prövningsmöjligheter i förvaltningsrätt som framgår i lagen är tids- och kostnadskrävande och att det i praktiken inte finns några marknadsaktörer i Sverige med finansiell styrka att driva sådana rättsliga processer. Avsaknaden av närmare definitioner av en rad begrepp i lagen gör vidare att en prövning av framtida rättsfall kommer att innehålla betydande tolkningssvårigheter.

Regeringen har dock gjort bedömningen att det i nuläget inte är motiverat att inrätta en särskild tillsynsfunktion för denna lag och har istället gett E-delegationen i uppdrag att främja och samordna myndig-

heternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

4.2 Tydlig gräns för vad som är myndigheters offentliga verksamhet och näringsverksamhet saknas

Lagen om vidareutnyttjande av handlingar gäller som framgått ovan endast handlingar inom myndighetens offentliga verksamhet. Handlingar som tillhandahålls i myndigheternas affärsverksamhet är undantagna från den föreslagna lagens bestämmelser. Således förutsätter tillämpningen av lagen att det tydligt går att definiera vad som är offentlig verksamhet respektive myndigheternas affärsverksamhet och att det finns en objektiv gräns mellan de båda.

I förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175) anges att begreppet affärsverksamhet ska ha samma innebörd som i 26 a § tredje stycket 9 upphovsrättslagen. Där beskrivs myndigheters affärsverksamhet som *verksamhet som bedrivs i former och på villkor som liknar privat företagsverksamhet*.

Rättspraxis som berör tolkningen av upphovsrättslagens affärsverksamhetsdefinition saknas. Ett alternativ skulle kunna vara att utgå från den definition på konkurrensutsatt verksamhet som föreslås i Förvaltningskommitténs slutbetänkande Styra och ställa – förslag till en effektivare statsförvaltning (SOU 2008:118). I Förvaltningskommitténs slutbetänkande används beteckningen affärsverksamhet när statliga myndigheter säljer avgiftsfinansierade varor och tjänster på en konkurrensutsatt marknad.

Enligt det tidigare Konkurrensrådets beskrivning är det främsta kännetecknet för konkurrensutsatt verksamhet när en konsument med avsikt att köpa en viss vara eller tjänst (produkt) har ett tydligt val mellan varor eller tjänster (produkter) från flera olika säljare, och att de varor eller tjänster (produkter) som säljarna erbjuder ska vara tillräckligt homogena för att vara utbytbara sinsemellan. Det räcker inte med en produktmässig utbytbarhet, varorna eller tjänsterna (produkterna)

måste också tillhöra samma geografiska marknad för att konkurrera med varandra.

Att skapa tydliga spelregler för vidareutnyttjare när det gäller vad som är offentlig verksamhet respektive myndigheternas affärsverksamhet enligt lagen om vidareutnyttjande bör prioriteras i det fortsatta arbetet med genomförandet av direktivet. Statskontoret återkommer i kapitel 6 hur detta kan göras.

5 Kartläggningens resultat

5.1 Myndigheter som uppger att de beviljat exklusiva rättigheter

Statskontorets kartläggning visar att fem statliga myndigheter *Bokföringsnämnden, Lantmäteriverket, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket* och *Skatteverket* själva uppger att de har beviljat exklusiv rätt för en eller flera företag att vidareutnyttja myndigheternas handlingar. Även *Landstinget i Dalarna* uppger att de har beviljat en exklusiv rätt.

De myndigheter som uppgett att de har exklusiva rättigheter är när det gäller verksamhetsinriktning och uppdrag väldigt skilda. Den gemensamma nämnaren i detta avseende är att de har informationsresurser som går att vidareutnyttja. Till detta skall läggas att endast sex myndigheter uppgett att de har en eller flera exklusiva rättigheter samt den metodologiska osäkerhet som följer av att begreppet exklusiv saknar tydlig definition. Dessa faktorer gör det svårt att dra några långtgående slutsatser av svaren. Statskontoret menar dock att det går att göra vissa iakttagelser.

Sjöfartsverket har valt att teckna avtal med två företag för två olika informationsområden och är därmed den enda av de sex myndigheterna som uppgett att de har mer än en exklusiv rätt. I de andra fem fallen har myndigheten endast beviljat en exklusiv rätt.

Statskontorets intervjuer visar att det under det senaste året skett flera förändringar när det gäller att avveckla eventuella exklusiva rättigheter. Detta framgår även av enkäten. Som exempel kan nämnas Skatteverket och deras avtal med Infodata om information enligt sparförfattningen, det vill säga de uppgifter som framgår av 4 § i lagen (1997:527) om det statliga personadressregistret. Hanteringen av sparförfattningarna håller på att förändras med målsättningen att skapa ett nytt sparregister som inte innehåller några exklusiva rättigheter. Samma gäller även för Sjöfartsverket som meddelat att de arbetar med att säga upp de avtal som innebär exklusiva rättigheter.

I de fall myndigheterna motiverat varför de ingått exklusiva avtal framhålls att detta varit en förutsättning för att kunna tillgängliggöra informationen till allmänheten. Gemensamt för samtliga myndigheter som ingått exklusiva avtal är att de inte informerar om detta på sina webbplatser. Ett möjligt undantag är dock Skatteverket och deras avtal med Infodata. På Spar-nämndens hemsida framgår att Infodata administrerar Statens Personadressregister åt Skatteverket. Däremot finns på webbplatsen ingen information om avtalet mellan Skatteverket och Infodata.

5.2 Myndigheter som uppger att de har licensavtal men som gör bedömningen att dessa inte är exklusiva.

Statskontorets enkät visar att merparten uttag av handlingar från den offentliga förvaltningen endast sker med stöd av offentlighetsprincipen och inte genom licensavtal eller exklusiv rätt.

Nio av de kommuner och landsting som svarat på enkäten har uppgett att de har licensavtal med ett eller flera bolag och att detta avtal reglerar formerna för uttag eller vidareutnyttjande av handlingar. Avtalen förekommer framförallt hos kommunala lantmäterimyndigheter eller i samband med annat tillhandahållande av infrastrukturinformation.

När det gäller de statliga myndigheterna har 13 av de 31 myndigheter som svarat på enkäten uppgett att de har licensavtal med ett eller flera bolag som reglerar formerna för uttag och/eller vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn. För kommunala myndigheter reglerar dessa avtal framförallt tillgång till geografisk information.

Dessa myndigheter har själva gjort bedömningen att de aktuella licensavtalen inte innebär att de har beviljat en exklusiv rätt för vidareanvändning av de aktuella handlingarna. Motiveringarna för dessa ställningstaganden varierar. I detta uppdrag har inte Statskontoret undersökt hur myndigheternas licensavtal är utformade. Enkäten visar dessutom stor spännvidd i vad respondenterna uppger vara licensavtal, när ett licensavtal är exklusivt och hur förekommande licensavtal förhåller sig till exklusiva rätter.

En respondent konstaterar att deras licensavtal innebär att kommunens motpart i sin interna verksamhet äger nyttja kommunens befintliga och kommande stomnät och digitala kartdatabas. Vidaredistribution till andra användare, i förädlad eller oförädlad form får inte ske. Flera andra kommuner som har liknande licensavtal framhåller dock att dessa avtal inte är exklusiva och att alla som vill ska ha möjlighet att teckna motsvarande avtal.

Här kan det finnas anledning att göra en distinktion mellan rättsligt och faktiskt exklusiva licensavtal. Rättslig exklusivitet är avtal där det anges i avtalet att det är exklusivt. Faktisk exklusivitet är att myndigheten inte accepterar att teckna avtal på samma eller likartade villkor med andra parter som begär det.

Statskontoret saknar inom ramen för detta uppdrag både mandat och möjlighet att närmare analysera huruvida förekommande licensavtal är rättsligt eller faktiskt exklusiva.

I intervjuer med Sveriges kommuner och landsting har det framkommit att organisationen utarbetat ett utkast till standardavtal.⁵ Avtalet ger inte kommunens avtalsmotpart någon exklusiv rätt och innebär således ingen inskränkning i kommunens rätt att teckna motsvarande avtal med andra intressenter.

På frågan om hur myndigheterna kommit fram till att eventuella licensavtal inte är exklusiva rätter har mer eller mindre samtliga som svarat framhållit att exklusivitet vore att endast teckna avtal avseende vidareutnyttjande av handlingar med en aktör. Då myndigheterna i flera fall tecknat avtal med flera aktörer, eller åtminstone har möjlighet att göra det, så kan avtalet enligt respondenterna inte betraktas som en exklusiv rätt.

Till exempel framhåller en myndighet:

Avtalen som ingår om geografisk information och fastighetsinformation är uttryckligen "icke exklusiva" vilket innebär att samma rättigheter som upplåtits även kan upplåtas till ytterligare tredje part.

⁵ SKL – licensavtal inom MBK-området

Som tidigare framgått har Statskontoret i uppdrag att göra en kartläggning av förekomsten av exklusiva rätter. Vi saknar dock möjlighet att bedöma huruvida befintliga licensavtal utgör exklusiva rätter.

Utifrån de svar som framkommit i Statskontorets enkät kan vi dock konstatera att spännvidden är stor när det gäller hur de svarande uppfattar skillnaderna mellan å ena sidan licensavtal och å andra sidan exklusiva rätter. Utifrån hur vissa licensavtalskonstruktioner beskrivits i enkätsvaren kan det ligga nära till hands att anta att dessa kan innebära att alla vidareutnyttjare inte får tillgång till handlingar på lika villkor.

På samma sätt kan det bland enkätsvaren finnas exempel på myndigheter som valt att kalla förekommande licensavtal, koncessioner eller upphandling av varor och tjänster för exklusiva rätter i syfte att få dessa arrangemang prövade genom Statskontorets kartlägningsarbete.

Utifrån denna bakgrund drar Statskontoret slutsatsen att det är angeläget att definiera begreppen licensavtal och exklusiv rätt samt att bistå både statliga och kommunala myndigheter i deras arbete med att utveckla icke-diskriminerande licensavtal. Hur detta kan göras återkommer vi till kapitel 6.

5.3 Begränsad kännedom om PSI-direktivet och lagen om vidareutnyttjande

I Statskontorets enkät har vi ställt frågan om myndigheterna bedömer att deras verksamhet omfattas av lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar i propositionen (2009/10:175). Syftet med denna fråga har varit flera. Ett syfte har varit att undersöka vilken kännedom myndigheterna har av lagförslaget. Samtidigt har vi velat undersöka om det är så att myndigheterna uppfattar att hela av eller delar av deras verksamhet faller under de undantag som finns i lagen (t.ex. lagen om upphovsrätt eller att myndigheterna bedömer att de bedriver forsknings-, kultur- eller utbildningsverksamhet som inte omfattas).

Statskontorets utgångspunkt är att samtliga myndigheter som tillsänts enkäten omfattas av lagen om vidareutnyttjande av handlingar. Undan-

taget är om hela eller delar av verksamheten träffas av några av de undantag som finns i lagen.

I svaren framkommer dock en annan bild. 39 procent av kommunerna svarar att de inte anser sig omfattas av lagförslaget. Det gäller även för 14 procent av landstingen och 10 procent av de statliga myndigheterna.

Frågan som Statskontorets ställde var:

- *Bedömer ni att er verksamhet omfattas av lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (prop. 2009/10:175)?*

Att döma utifrån flera av de inkomna svaren har respondenterna här istället valt att svara på om de har en exklusiv rätt eller inte. Samtidigt kan det finnas anledning att tro att kännedomen om lagförslaget, inom framförallt kommunerna, är begränsad.

För att få en tydligare bild av kännedomen av direktivet och lagförslaget kompletterade Statskontoret enkätutskicket med ett tiotal telefonintervjuer till dem som svarat att de inte ansåg sig omfattas av lagförslaget.

De frågor som ställdes i dessa intervjuer var:

- *Hade ni före ni besvarade enkäten kännedom om PSI-direktivet/lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn?*
- *Hur har ni resonerat då ni kommit fram till att ni ej omfattas av PSI-direktivet/lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn?*

Resultatet av dessa telefonintervjuer var att cirka hälften av respondenterna uppfattade att de här svarat på frågan om de hade några exklusiva rättigheter. Resterande svarade att de hade fört resonemang i myndigheten kring huruvida de omfattades av lagförslaget, men kommit till slutsatsen att de inte gjorde det. Gemensamt för båda dessa grupper var att de båda ansåg sig ha mycket begränsad eller ingen kännedom om PSI-

direktivet eller lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn.

Bilden av att kännedomen om PSI-direktivet och lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn är begränsad i framförallt den kommunala sektorn bekräftats även av branschorganisationerna och personer som på annat sätt arbetar med genomförandet av PSI-direktivet.

En delförklaring till detta kan sannolikt vara att den stora informationsmängden finns på statlig nivå och att kommunerna därför inte historiskt påverkats i samma utsträckning av direktivet som de statliga myndigheterna.

Samtidigt visar Statskontorets intervjuer att flera marknadsaktörer gjort försök att närma sig den kommunala sektorn i syfte att utveckla produkter och tjänster som bygger på handlingar i den kommunala sektorn. Framförallt har geografisk information och planärenden på lokal nivå framhållits som sådan offentlig grundinformation där det bedömts finnas potential att utveckla tjänster och produkter.

6 Statskontorets förslag och samlade bedömning

6.1 Arbete kvarstår när det gäller exklusiva rätter

Statskontoret kan konstatera att exklusiva rätter fortfarande förekommer i svensk förvaltning. Samtidigt visar enkäten att merparten av de exklusiva rätter som finns är under omstötning.

Såväl enkäten som individuella samtal med myndigheter visar att det finns betydande osäkerhet kring hur begreppet exklusiv rätt ska tolkas. På grund av att enkäten bygger på att respondenten själv får tolka begreppet kan det inte uteslutas att det finns flera fall än de som framkommit. Statskontoret menar att det därför är angeläget att förtydliga begreppet och utarbeta handledningar för de berörda myndigheterna.

Det ligger nära till hands att knyta ett sådant arbete till E-delegationens uppdrag att bedöma på vilka områden och för vilken typ av handlingar standardiserade licenser kan behövas och vilka frågor de bör reglera. Som framgått i kapitel 3 har delegationen redan det övergripande uppdraget att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

E-delegationen bör ha ansvar för arbetet att tydliggöra begreppet exklusiv rätt och beskriva hur det förhåller sig till andra former av vidareutnyttjande av handlingar. Detta bör göras genom att utarbeta skriftliga handledningar om och under vilka förutsättningar exklusiva rätter är tillåtna och licensavtal lämpliga. Enligt vår uppfattning bör delegationen samverka med Konkurrensverket i detta arbete.

Som tidigare framhållits tangerar delar av PSI-direktivet och lagen om vidareutnyttjande av handlingar delar av den allmänna konkurrensrätten. Mot denna bakgrund bör Konkurrensverkets kompetens när det gäller att säkerställa att villkoren för vidareutnyttjande är relevanta och icke-diskriminerande för jämförbara kategorier av vidareutnyttjare tas

till vara i arbetet med att definiera begreppet exklusiv rätt och hur avtal kan konstrueras för att vara icke-diskriminerande. I vissa fall kan dessutom en konkurrensrättslig prövning av om avtalsvillkor strider mot den nya lagen komma att aktualiseras.

En ytterligare fråga som rör genomförandet av PSI-direktivet och lagen om vidareutnyttjande är oklarheten kring när handlingar tillhandahålls i myndigheternas affärsverksamhet eller inom myndigheternas offentliga verksamhet. Här finns det enligt vår uppfattning ett behov att tydliggöra gränssnittet mellan offentligt åtagande och myndigheternas affärsverksamhet.

Som framgått i kapitel 4 så är den definition av affärsverksamhet som presenterades i Förvaltningskommitténs slutbetänkande mer utvecklad än den som finns i upphovsrättslagen. Med utgångspunkt i Förvaltningskommitténs slutbetänkande bör E-delegationen tillsammans med Konkurrensverket utarbeta skriftliga vägledningar för hur begreppet affärsverksamhet skall tolkas med avseende på lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Syfte med detta är att åstadkomma tydligare spelregler för marknadsaktörerna när det gäller vilken information som omfattas respektive inte omfattas av lagen om vidareutnyttjande.

Arbetet med att utveckla handledningar om exklusiva rätter samt utarbeta handledningar om gränsdragningen mellan offentlig verksamhet och affärsverksamhet avseende handlingar i den offentliga sektorn bör som tidigare framgått ske i samverkan mellan E-delegationen och Konkurrensverket.

Statskontoret har ingen uppfattning när det gäller hur detta arbete organiseras i praktiken men menar att resurser bör avsättas för denna uppgift. Det kan göras genom ytterligare anslag till Konkurrensverket och till E-delegationen eller att projektmedel avsätts som gemensamt kan utnyttjas av myndigheterna.

Utöver att tillsäkra att medel finns tillgängliga för detta uppdrag menar vi att regeringen bör utvärdera resultaten av detta arbete. Förslagsvis görs en sådan utvärdering av E-delegationen under 2012 och då i anslutning till att delegationen redovisar resultatet av övriga aktiviteter

knutna till delegationens PSI-arbete. En sådan utvärdering bör även omfatta effekterna av det informationsarbete som föreslås i kapitel 6.2.

Statskontorets enkät visar att de myndigheter som uppgett att de har exklusiva rätter inte har valt att offentliggöra detta på sina webbplatser. I lagen framhålls att rätten ska offentliggöras, men inte i vilken form. Flera myndigheter har uppgett att den förekommande exklusiva rätten finns diarieförd, vilket skulle kunna tolkas som att den är offentliggjord. Även här ser vi ett behov av att regeringen genom E-delegationen tydliggör på vilket sätt myndigheterna skall redovisa eventuella exklusiva rätter.

Det bör sammanfattningsvis framhållas att ovanstående främjandeinsatser är begränsade i såväl tid som i resurser. Dessa åtgärder knyter även an till E-delegationens pågående arbete med att främja och samordna vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

6.2 Behov av ytterligare informationsinsatser

Som framgår ovan finns behov av att tydliggöra begreppet exklusiva rätter och hur sådana förhåller sig till andra former av vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Statskontorets kartläggning visar att flera myndigheter inte anser sig omfattas av lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn. Detta gäller inte minst bland kommuner och landsting. Men det förekommer även exempel på statliga myndigheter som felaktigt inte anser sig omfattas av lagen om vidareutnyttjande.

Det finns enligt vår uppfattning argument för att låta E-delegationen ha en samordnande roll i arbetet att leda ytterligare informationsinsatser kring den nya lagen om vidareutnyttjande.

Samtidigt vill Statskontoret peka på behovet av att detta arbete bedrivs bredare än bland de 17 myndigheter och organisationer som finns företrädade i E-delegationens arbetsgrupp. Som framhållits tidigare så saknas flera myndigheter som kan antas inneha betydande informations-

resurser i E-delegationens arbetsgrupp, exempelvis Fiskeriverket, Patent- och registreringsverket, SMHI, Statistiska Centralbyrån och Trafikverket. Dessutom beaktar denna arbetsform inte att det kan finnas potentiella informationsmängder, och därmed andra myndigheter, som inte omfattas av samarbetet i delegationens arbetsgrupp.

När det gäller kommunala myndigheter så kan ett sådant informationsarbete bedrivas mellan E-delegationen och Sveriges kommuner och landsting. Att döma av enkätsvaren och flera av de samtal som Statskontoret haft med företrädare för kommuner i denna fråga är kunskapen om och förståelsen för lagen om vidareutnyttjande av handlingar mer begränsad bland kommuner och landsting än vad som gäller för statliga myndigheter.

Det kan därför finnas anledning att genomföra de kommunala informationsinsatserna i särskild ordning.

Summary

The Agency's assignment

The purpose of the European Directive on the Re-use of Public Sector Information (the 'PSI Directive', 2003/98/EC) is to pave the way for a European information market. The Directive contains a minimum set of rules governing the re-use of documents held by public sector bodies. These rules are intended to ensure *fair, proportionate* and *non-discriminatory* conditions for the re-use of such information.

On 18 March 2010, the Government presented its Bill (2009/10:175) on *Public Administration for Democracy, Participation and Growth*. One proposal contained in the Bill was for a law on re-use of documents emanating from Swedish public administration. On 3 June 2010, the Act (2010:566) on the re-use of public administration documents entered into force.

The Swedish Agency for Public Management has been assigned to survey the extent to which Swedish central and local government agencies (public sector bodies) have granted exclusive rights or arrangements of the kind referred to in Article 11 of the PSI Directive. Under the Agency's remit, this survey is to cover a number of central and local public sector bodies selected by the Agency, which is to report on the exclusive rights granted that it identifies. The remit also includes reporting on factors that affect implementation of the PSI Directive in Sweden.

To survey exclusive rights or arrangements, if any, the Agency for Public Management distributed a questionnaire to 102 agencies and municipalities. In an initial phase, to obtain a better understanding of the service markets that are based fully or partly on information collected by the public sector, the Agency conducted a series of interviews with sector organisations to which the enterprises in question belong. The Agency also carried out interviews with individual companies that re-use documents from the public sector.

Since similar surveys of exclusive rights or arrangements have been conducted in several other countries, the Agency has undertaken a limited international overview. In this work, we have also conferred with consultants who have carried out similar surveys in Belgium, Denmark, Austria and elsewhere.

The Agency's assignment has been to compile a descriptive account of the exclusive rights granted, or arrangements made, to date. This survey work is, in the Agency's view, essentially distinct from a supervisory assignment. The Agency has therefore not carried out any legal assessment of whether the arrangements reported by the government agencies concerned, in their questionnaire responses, are covered by Article 11 of the PSI Directive and whether, in those cases, they are permitted under the exception rules in that article.

Survey findings

The survey shows that five central public sector bodies (the *Swedish Accounting Standards Board*, the *Swedish mapping, cadastral and land registration authority*, the *Swedish National Heritage Board*, the *Swedish Maritime Administration* and the *Swedish Tax Agency*) state that they have granted exclusive rights for one or more companies to re-use the respective bodies' documents. *Dalarna County Council* states that it too has granted an exclusive right. The questionnaire and interviews implemented by the Agency for Public Management show that several changes have taken place over the past year in terms of phasing out exclusive rights, if any.

The Agency's premise is that all the public sector bodies to which questionnaires were sent are subject to the Act on the re-use of public administration documents. The exception applies if any of the exemptions contained in the Act cover parts or all of a body's work.

However, the responses provide a different picture. Thirty-nine per cent of the municipalities assert that they do not regard themselves as covered by the draft legislation. The same applies to 14 % of the county councils and 10% of the central government agencies.

The Agency's survey also shows that knowledge of the PSI Directive and the Act on the re-use of public administration documents is, in several respects, limited.

The survey shows, moreover, that there are unclear points regarding how the notion of 'exclusive rights' (or 'arrangements') should be defined. Based on the responses to the Agency's questionnaire survey, we find wide-ranging perceptions of differences between licensing agreements, on the one hand, and exclusive rights on the other.

Given the ways in which certain forms of licensing agreement are described in the questionnaire responses, it may be plausible to assume that these may mean that the re-users do not all have access to documents on equal terms. Similarly, among the questionnaire responses there may be examples of agencies that have chosen to call existing licensing agreements, concessions or procurement of goods and services 'exclusive rights'.

The Agency's conclusions and recommendations

Both the questionnaires and individual discussions with the public sector bodies concerned show that there is substantial uncertainty regarding how the term 'exclusive right' should be interpreted. The Agency for Public Management therefore draws the conclusion that it is imperative to define the terms 'licensing agreement' and 'exclusive right', and also to assist both central and local public sector bodies in their work of developing non-discriminatory licensing agreements.

It seems advisable to link this kind of work to the Swedish eGovernment Delegation's assignment to assess in which areas, and for which types of document, standard licences may be necessary and which issues they should regulate.

The eGovernment Delegation should therefore be responsible for the task of clarifying the term 'exclusive right' and describing how it relates to other forms of document re-use. The Delegation should do so by drawing up written guides to whether, and on what conditions,

exclusive rights are permitted and licensing agreements are appropriate. In our view, the Delegation should cooperate with the Swedish Competition Authority in this work.

The Agency also considers that the eGovernment Delegation should have a coordinating role in the task of directing further information campaigns concerning the new Act on the re-use of public administration documents.

Uppdraget

REGERINGEN

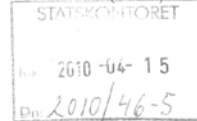
Finansdepartementet

Regeringsbeslut II 3

2010-03-04

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

Fi2010/1345 (delvis)

Enhet 1/KSM
60

Uppdrag att kartlägga s.k. exklusiva rätter att vidareutnyttja handlingar

Regeringens beslut

Statskontoret ska kartlägga i vilken utsträckning som statliga myndigheter och kommuner har beviljat sådana exklusiva rätter som avses i artikel 11 i PSI-direktivet och i den föreslagna nya lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Kartläggningen ska omfatta ett urval av statliga och kommunala myndigheter som Statskontoret bestämmer. Statskontoret ska redovisa vilka överväganden som har gjorts vid urvalet.

Statskontoret ska redovisa de beviljade exklusiva rätter som identifieras.

För varje identifierad exklusiv rätt ska redovisas

- vilken myndighet som beviljat den exklusiva rätten,
- vem som beviljats den exklusiva rätten,
- vilken information rätten avser,
- vilka vidareutnyttjanden rätten avser,
- för vilken tid rätten är beviljad,
- villkor i övrigt, t.ex. avgiftsuttag,
- skälen till att den exklusiva rätten beviljats,
- den beviljande myndighetens bedömning av om den exklusiva rätten är förenlig med den föreslagna lagregleringen,
- övriga omständigheter som bedöms relevanta.

Om Statskontoret i övrigt upptäcker förhållanden som har betydelse för genomförandet av PSI-direktivet i Sverige, och för om myndigheterna i dag lever upp till direktivets krav, ska dessa förhållanden redovisas.

Statskontoret ska samråda med E-delegationen (Fi 2009:01).

Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2010.

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-21 73 86

E-post: registrator@finance.ministry.se
Telefon
117 41 FINANS 5

Bakgrund

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet) innehåller en uppsättning minimiregler för vidareutnyttjande av handlingar som finns hos offentliga myndigheter. Medlemsstaterna skulle genomföra direktivet senast den 1 juli 2005. Direktivet har delvis genomförts genom förordningen (2008:31) om villkor vid vidareutnyttjande av information från statliga myndigheter.

Regeringen har i en lagrådsremiss den 25 februari 2010 föreslagit en lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, genom vilken direktivet genomförs i svensk rätt. I lagförslaget föreslås bl.a. att en myndighet endast ska få bevilja en exklusiv rätt att få vidareutnyttja handlingar när det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse. En sådan exklusiv rätt ska, i enlighet med artikel 11 i direktivet, inte få beviljas för en längre tid än tre år i taget. Den exklusiva rätten ska offentliggöras.

Skälen för regeringens beslut

Enligt en övergångsbestämmelse i direktivet skulle alla befintliga avtal om exklusiva rätter upphöra senast den 31 december 2008. Förekomsten av beviljade exklusiva rätter bland svenska statliga och kommunala myndigheter har inte kartlagts systematiskt. Mot bakgrund av att den tidpunkt då befintliga avtal om exklusiva rätter skulle upphöra har passerats är det angeläget att en sådan kartläggning genomförs. Utfallet av en sådan kartläggning kan ligga till grund för ställningstaganden till om ytterligare åtgärder behövs, t.ex. att inte tillåta exklusiv rätt att vidareutnyttja handlingar.

På regeringens vägnar

Mats Odell

Gustaf Johnssén

Kopia till

E-delegationen (Fi 2009:01)

Statskontorets enkätutskick

Fråga 1

Bedömer ni att er verksamhet omfattas av lagförslaget om vidareutnyttjande⁶ av handlingar⁷ från den offentliga förvaltningen (prop. 2009/10:175)

Ja

Nej

Motivering till varför vår verksamhet omfattas av lagförslaget:

Eventuella övriga kommentarer:

Om svaret på denna fråga är nej behöver ni inte svara på de följande frågorna. Vi tackar er för ert deltagande.

⁶ Med vidareutnyttjande avses användning av handlingar för andra ändamål än det ursprungliga ändamål för vilket handlingarna behandlas av en myndighet.

⁷ Begreppet handling har i detta sammanhang i princip samma innebörd som i 2 kap. tryckfrihetsförordningen.

Fråga 2

På vilka grunder sker uttag av dessa handlingar (flera svar möjliga)?

- Endast genom uttag enligt offentlighetsprincipen
- Vi har för närvarande licensavtal eller motsvarande med ett bolag som reglerar formerna för uttag eller vidareutnyttjande av sådan information
- Vi har för närvarande licensavtal eller motsvarande med flera bolag som reglerar formerna för uttag eller vidareutnyttjande av sådan information
- Vi har genom avtal eller särskilt beslut beviljat exklusiv rätt⁸ begränsat till en/flera marknadsaktörer att vidareutnyttja denna information

Eventuella kommentarer:

Om ni har svarat att ni beviljat exklusiv rätt till en eller flera aktörer att vidareutnyttja denna information vänligen gå till fråga 4.

I annat fall gå till fråga 3.

Fråga 3

Vänligen beskriv i korthet hur myndigheten/kommunen/landstinget gått tillväga då ni kommit fram till att befintliga avtal ej är att betrakta som en exklusiv rätt:

⁸ I lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (prop. 2009/10:175) 10 § framgår att en myndighet inte får bevilja någon en exklusiv rätt att vidareutnyttja handlingar, utom när det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse. En sådan exklusiv rätt får beviljas för en tid av högst tre år i taget. Den exklusiva rätten skall offentliggöras.

Fråga 4

Om ni för närvarande har avtal eller särskilt beslut, varigenom exklusiv rätt beviljats marknadsaktörer att vidareutnyttja denna information, vänligen svara på nedanstående frågor. Om ni beviljat exklusiv rätt för flera informationsområden vänligen redogör för samtliga.

1. Vem har beviljats den exklusiva rätten?
2. Vilken information avser rätten?
3. Vilka vidareutnyttjanden avser rätten?
4. För vilken tid är rätten beviljad?
5. Vilka villkor gäller, t.ex. avseende avgiftsuttag?
6. Vilka är motiven till att den exklusiva rätten beviljats och hur ni bedömer att rätten är förenlig med 10 § i lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga sektorn?
7. Har myndigheten på webbplats eller motsvarande offentliggjort den exklusiva rätten?

Övriga omständigheter som bedöms relevanta.

Svar innehållande uppgifter om exklusiv rätt⁹

Landstinget Dalarna

Fråga 1 - Bedömer ni att verksamheten omfattas av lagförslaget om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen?

Ja

Motivering:

Landstinget är en kommunal myndighet som lyder under offentlighetsprincipen.

Kommentar:

Landstinget bedriver bl.a. kultur - och utbildningsverksamhet som inte omfattas av lagförslaget. Landstinget har allmänna handlingar som är sekretessbelagda (patientsekretess, affärssekretess m.m.)

Fråga 2 - På vilka grunder sker uttag av handlingar?

Offentlighetsprincipen. Exklusiv rätt.

Kommentar:

Det finns hos bildleverantörernas förening en hel del avtal. Vi har skrivit in i våra avtal med frilansfotografer via vår upphandlingsavdelning att vi har rätt att använda bilderna i tidningen INBLICK och på webben och för det som produceras hos oss på landstinget. När andra tidningar ringer och vill ha bilder som vi har hos oss hänvisar vi alltid till fotografen som tagit bilden så får de göra upp det direkt med den personen. Ibland friköper vi bilder som vi kan använda till vad vi vill, men det blir väldigt mycket dyrare för oss så det sker sällan.

Fråga 3 - Beskriv hur ni kommit fram till att det ej är exklusiv rätt

⁹ Rättningar av stavfelskaraktär har gjorts i enkätsvaren.

Fråga 4 - Beskriv exklusiv rätt

1. Frilansfotografer
2. Foto
3. Rätt att vidareutnyttja foto
4. All framtid i de fall fotot har s.k. verkshöjd
5. ?
6. Det är allmän praxis att fotografer som inte är anställda i Landstinget förbehåller sig rätt att vidareutnyttja de foton som levererats och att inskränka Landstingets rätt att nyttja fotot till den produkt där fotot används
7. ?
8. Denna inskränkning förekommer i ett stort antal avtal och inskränker rätten att nyttja det informationsmaterial som framtagits av landstinget där foton tagna av frilansfotografer förekommer.

Bokföringsnämnden

Fråga 1 - Bedömer ni att verksamheten omfattas av lagförslaget?

Ja

Motivering:

Bokföringsnämnden är en statlig myndighet.

Kommentar:

Fråga 2 - På vilka grunder sker uttag av handlingar?

Offentlighetsprincipen. Exklusiv rätt.

Kommentar:

Samtliga handlingar finns tillgängliga i elektronisk form på BFN:s webbplats.

Fråga 3 - Beskriv hur ni kommit fram till att det ej är exklusiv rätt

Fråga 4 - Beskriv exklusiv rätt

1. Far förlag AB
2. BFN:s vägledningar, handledningen Att föra Bok samt de övriga informationsbroschyrer som BFN och förlaget kommer överens om.
3. Att ge ut (trycka och distribuera) ovannämnda publikationer
4. 2010-01-01--2010-12-31
5. BFN tar inte ut någon avgift. Förlaget står för kostnaderna för tryckning och distribution. Villkor finns för utformning och tryckstandarsfärg samt vad förlaget får ta ut i avgift för publikationerna.
6. Vägledningarna är framtagna av BFN och innehåller gällande redovisningsregler inkl. BFN:s allmänna råd samt kommentarer till reglerna och en exempelsamling. Vägledningarna finns tillgängliga i elektronisk form på BFN:s webbplats. Eftersom BFN:s allmänna råd riktar sig till samtliga bokföringsskyldiga företag i Sverige är det ytterst viktigt att reglerna finns att tillgå i olika form. För att säkerställa att reglerna ska finnas i tryckt form har BFN ingått avtalet med förlaget. BFN ger inte ut reglerna i tryckt form på annat sätt än i dessa vägledningar. När det gäller handledningen Att Föra Bok har BFN tillsammans med en medförfattare upphovsrätten till handledningen. Handledningen omfattas därför inte av lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

7. Den exklusiva rätten har hittills inte offentliggjorts på BFN:s webbplats eller motsvarande.

Lantmäteriet

Fråga 1 - Bedömer ni att verksamheten omfattas av lagförslaget?

Ja

Motivering:

Lantmäteriet har enligt föreskrift i sin instruktion att tillhandahålla information om fastigheter och annan geografisk information.

Kommentar:

Fråga 2 - På vilka grunder sker uttag av handlingar?

Licenavtal med ett bolag. Licensavtal med flera bolag. Exklusiv rätt.

Kommentar:

År 2008 försålde Lantmäteriets förlagsverksamhet med tryckta allmänna kartor till Norstedts förlag, efter beslut av regering och riksdag. En viktig del av verksamheten vid Kartförlaget var att trycka, lagerhålla och distribuera de allmänna kartorna. Avtalet med Norstedts om att utföra dessa uppgifter löper ut 31/12 2010. Lantmäteriet avser att upphandla verksamheten i konkurrens och att det angivna avtalet med Norstedts förlag därför kommer att upphöra vid årsskiftet 2010/2011.

Tillhandahållande av fastighetsinformation föregås av ett beslut enligt lagen (2000:224) om fastighetsregister (ändamålsprövning enligt 2 §). Gäller 3:e punkten ovan.

Fråga 3 - Beskriv hur ni kommit fram till att det ej är exklusiv rätt

Avtalen som ingås om geografisk information och fastighetsinformation är uttryckligen ”icke exklusiva” vilket innebär att samma rättigheter som upplåtits även kan upplåtas till ytterligare en tredje part.

Avtalen innebär att en ”upplåtelse” ges till materialet. Det innebär att en begränsad rätt ges till parten.

Exempel på en icke exklusiv licensreglering i ett följdproduktavtal:

”Lantmäteriet upplåter till XX nedan icke exklusiva, icke överlåtbara rättigheter till de grunddataprodukter som anges i punkten 2. (välj nedan)

- Att i XXs lokaler inom EU/EES lagra och bearbeta grunddataprodukterna för framställande och tillhandahållande av följdprodukten.
- Att medge kund inom EU/EES rätt nyttja grunddataprodukterna i de fall avtal med kund ingås om villkor för nyttjande av produkten/tjänsten då tillhandahållande sker via elektroniskt nät (Direktåtkomstprodukt).
- Att för kund inom EU/EES nyttja grunddataprodukt för test, demonstration och marknadsförning (Direktåtkomstprodukt).
- Att i skriftligt avtal medge att tredje part inom EU/EES nyttjar grunddata-produkt för framställande och/eller distribution av Följdprodukts namn för XX räkning.
- Att framställa och tillhandahålla i punkten 1 angiven följdprodukt, i vilken Lantmäteriet bedömt att personuppgifter ej ingår.”

Den geografiska begränsningen till EU/EES har bäring både på det eventuella databasskyddet enligt 49 § upphovsrättslagen – vilket endast har giltighet inom EU – och skyddet av personuppgifter.

Fråga 4 - Beskriv exklusiv rätt

1. Norstedts förlagsgrupp.
2. De tryckta allmänna kartorna.
3. Uppdrag att trycka, lagerhålla, försälja och distribuera dessa för Lantmäteriets räkning.
4. - 31/12 2010
5. Norstedts har i sin prissättning av de allmänna kartorna till återförsäljare att i viss särskild utsträckning anpassa den till avgifter som fastställts i LMFS (Lantmäteriets författningssamling, LMFS 2008:12 och LMFS 2009:6) Viss ersättning utgår också för uppdraget.
6. Förlagsuppdrag är i allmänhet förenade med affärsrisker för aktören och är därmed normalt exklusiva. Den exklusiva rätten ger INTE det aktuella företaget rätt att för andra ändamål än vad uppdraget från Lantmäteriet avser, vare sig sprida eller exploatera materialet. För sådan exploatering finns särskilda regler som INTE är exklusiva för någon enskild part, utan lika för alla som vill vidareutnyttja informationen. Avtalet tecknades som en temporär lösning i samband med försäljningen av Lantmäteriets förlagsverksamhet till Norstedts förlagsgrupp. Försäljningen grundades på att verksamheten i förslaget inledningsvis följde med till köparen. Som nämnts ovan kommer ett nytt avtal att upphandlas i konkurrens och det befintliga avtalet upphör således att gälla vid årsskiftet 2010/2011. Upphandlingsförberedelser pågår för närvarande.

7. Försäljningen tillkännagavs öppet i propositionen som föregick försäljningen av förlagsverksamheten och i riksdagsbeslutet.

Riksantikvarieämbetet

Fråga 1 - Bedömer ni att verksamheten omfattas av lagförslaget?

Ja

Motivering:

Riksantikvarieämbetet är inte en sådan institution som omfattas av undantagen i direktivet, artikel 1.2 e och f, då forskning, arkiv, bibliotek och museer endast är en mindre del av myndighetens verksamhet.

Kommentar:

Fråga 2 - På vilka grunder sker uttag av handlingar?

Offentlighetsprincipen. Exklusiv rätt

Kommentar:

Fråga 3 - Beskriv hur ni kommit fram till att det ej är exklusiv rätt

Fråga 4 - Beskriv exklusiv rätt

1. Skandinaviska Färginstitutet AB.
2. En samling av linoljefärgprover.
3. Utveckling och komplettering av färgprover till en ny samling.
4. 2007-06-05 tom 2011-05-31.
5. Riksantikvarieämbetet tar inte ut någon avgift.
6. En utveckling av linoljefärg ha ansetts av vikt för en del av myndighetens verksamhet.
7. Avtalet är en allmän handling som lämnas ut på begäran.
8. Utvecklingen sker i samarbete med Riksantikvarieämbetet.

Sjöfartsverket

Fråga 1 - Bedömer ni att verksamheten omfattas av lagförslaget?

Ja

Motivering:

Sjöfartsverket tillhandahåller information under sådan förutsättning som anges i lagförslaget. Vi har handlingar som rör sjökortsuppgifter, fartygsinformation m.m. som andra aktörer än myndigheter får rätt att använda och där vi ställer upp villkor för användandet.

Kommentar:

Fråga 2 - På vilka grunder sker uttag av handlingar?

Offentlighetsprincipen. Licensavtal med flera bolag. Exklusiv rätt

Kommentar:

Fråga 3 - Beskriv hur ni kommit fram till att det ej är exklusiv rätt

Fråga 4 - Beskriv exklusiv rätt

Avtal/beslut 1

1. Viamare After Sales AB
2. AIS-information dvs. Uppgifter om fartygs position m.m. (Automatic Identification System).
3. Rätt att teckna avtal med externa kunder inom fritidsbåtssektorn om tillgång till AIS-information.
4. 2003-10-22–2011-04-30 (efter årliga förlängningar sedan 2007)
5. 5–25 % av Viamares försäljning inom olika intervall
6. Krävdes för att en aktör skulle vilja tillgängliggöra informationen på marknaden. Ja, vi bedömer att det är tillåtet enligt 10 § i lagförslaget. Avtalet är uppsagt.
7. Nej, verket har inte offentliggjort ensamrätten på vår webbplats.

Avtal/beslut 2

1. Telemar Satellite Services AB
2. AIS-information dvs. Uppgifter om fartygs position m.m. (Automatic Identification System).

3. Rätt att teckna avtal med externa kunder inom sjöfartsnäringen om tillgång till AIS-information.
4. 2003-10-22–2011-04-30 (efter årliga förlängningar sedan 2007)
5. 5–25 % av Telemars försäljning inom olika intervall
6. Krävdes för att en aktör skulle vilja tillgängliggöra informationen på marknaden. Ja, vi bedömer att det är tillåtet enligt 10 § i lagförslaget. Avtalet ska sägas upp för upphörande under nästa år.
7. Nej, verket har inte offentliggjort ensamrätten på vår webbplats.
8. Rör samma förhållande som avtalet under punkten 1 ovan, enda skillnaden är att Telemar riktar sig till sjöfartsnäringen.

Skatteverket

Fråga 1 - Bedömer ni att verksamheten omfattas av lagförslaget?

Ja

Motivering:

I Skatteverkets olika verksamhetsgrenar förekommer utlämnade av uppgifter i elektronisk form till enskild. Detta förekommer i första hand inom verksamheten med Statens personadressregister (Spar) men även i begränsad omfattning inom övriga verksamhetsgrenar.

Kommentar:

Fråga 2 - På vilka grunder sker uttag av handlingar?

Offentlighetsprincipen. Exklusiv rätt

Kommentar:

Inom Sparverksamheten finns för närvarande ett avtal med Info data AB. Detta håller dock i den omfattning Skatteverket tar över driften och hanteringen av Spar på att fasas ut och kommer att upphöra under 2011.

Fråga 3 - Beskriv hur ni kommit fram till att det ej är exklusiv rätt

Fråga 4 - Beskriv exklusiv rätt

1. Info Data AB
2. Information enligt sparförfattningarna dvs. de uppgifter som framgår av 4 § SparL¹⁰
3. Information enligt sparförfattningarna dvs. de uppgifter som framgår av 4 § SparL
4. Rätten gäller tillsvidare och längst fram till det att hanteringen och driften av Spar har övertagits av Skatteverket i sin helhet vilket beräknas ha skett vid utgången av år 2011.
5. Ersättning för tillhandahållna tjänster tas ut av Info data AB utan inblandning av Spar. Info Data AB ersätter Skatteverket för erhållna uppgifter ur Spar.

¹⁰ Registret är reglerat i särskild lag (SFS 1998:527) och förordning (SFS 1998:1234), (Statskontorets kommentar)

6. Några särskilda motiv kan inte redovisas utan rätten får hänföras till historiska skäl.
7. Sedan Skatteverket den 1 januari 2009 övertog ansvaret för Spar finns en webbplats för Spar.
8. Hanteringen av Spar håller på att förändras och det som beskrivits ovan ska försvinna ett nytt Spar som inte innehåller några exklusiva rättigheter håller på att utvecklas av Skatteverket.

Bilaga 4

Sammanställning enkätsvar PSI-uppdraget

Kommun/landsing/region/myndighet	Svar	Exkl. rätt
Askersunds kommun	1	
Avesta kommun		
Borgholms kommun		
Borlänge kommun		
Eslövs kommun	1	
Filipstads kommun	1	
Finspångs kommun		
Gotlands kommun		
Gällivare kommun		
Göteborgs stad	1	
Hammarö kommun	1	
Haparanda kommun	1	
Helsingborg stad		
Huddinge kommun	1	
Håbo kommun		
Hässleholms kommun		
Jönköping kommun		
Kiruna kommun		
Kristinehamns kommun	1	
Krokoms kommun		
Kumla kommun	1	
Kungsbacka kommun	1	
Kungälv kommun	1	
Köpings kommun	1	
Laholms kommun	1	
Lindesbergs kommun		
Linköpings kommun	1	
Ljungby kommun		
Ljusdals kommun	1	
Lycksele kommun	1	
Malmö stad	1	
Mariestads kommun	1	
Motala kommun	1	
Möndals kommun		
Nacka kommun	1	
Norrälje kommun	1	
Nyköpings kommun	1	
Olofströms kommun	1	
Oskarshamns kommun	1	
Rättviks kommun	1	

Kommun/landsing/region/myndighet	Svar	Exkl. rätt
Sigtuna kommun		
Smedjebackens kommun	1	
Stockholm stad	1	
Strömsunds kommun		
Tanums kommun	1	
Timrå kommun		
Torsby kommun		
Uddevalla kommun	1	
Ulricehamns kommun	1	
Umeå kommun	1	
Uppsala kommun		
Vellinge kommun	1	
Vänersborgs kommun	1	
Värnamo kommun		
Västerås kommun		
Ånge kommun		
Åtvidabergs kommun	1	
Örebro kommun	1	
Östra Göinge kommun	1	
Västra Götalandsregionen		
Stockholms läns landsting	1	
Region Skåne	1	
Landstinget i Östergötland	1	
Landstinget i Uppsala län	1	
Västerbotten läns landsting		
Landstinget i Jönköpings län		
Landstinget i Örebro län	1	
Landstinget Dalarna	1	1
Landstinget Gävleborg	1	
Arbetsförmedlingen	1	
Arbetsmiljöverket	1	
Bokföringsnämnden	1	1
Bolagsverket	1	
Boverket	1	
Brottsförebyggande rådet	1	
Domstolsverket	1	
Ekonomistyrningsverket	1	
Energimyndigheten	1	
Fiskeriverket	1	
Försvarsmakten	1	
Kammarkollegiet	1	
Konjunkturinstitutet	1	
Konsumentverket	1	
Kronofogden	1	
Lantmäteriet	1	1

Kommun/landsing/region/myndighet	Svar	Exkl. rätt
Luffartsverket	1	
Läkemedelsverket	1	
Naturvårdsverket	1	
Patent- och registreringsverket		
Riksantikvarieämbetet	1	1
Sjöfartsverket	1	1
Skatteverket	1	1
SMHI	1	
Socialstyrelsen	1	
Statens geotekniska institut	1	
Statens Järnvägar	1	
Statistiska centralbyrån	1	
Sveriges geologiska undersökning	1	
Tillväxtanalys	1	
Tillväxtverket	1	
Trafikverket	1	
Transportstyrelsen	1	
Antal: 102		
	75	6
	74 %	8 %

Kommuner – 61 %,
Landsting – 70 %,
Myndigheter – 97 %

